

Nr 148

Av herr **Jacobson** i Vilhelmina m. fl., om översyn av gällande bidragsbestämmelser för vatten- och avloppsanläggningar.

För yttre vatten- och avloppsanordningar finns två statsbidragssystem. Det ena handhaves av länsbostadsnämnderna och innebär att bidrag (räntefritt stående lån) till fastighets förseende med vatten och avlopp *efter behovsprövning* kan utgå med högst 75 procent av kostnaden, dock högst med 2 500 kronor per enfamiljsfastighet. Man kan alltså erhålla bidrag med 75 procent på en kostnad av högst ca 3 300 kronor. Blir anläggningen dyrare, utgår icke högre bidrag än 2 500 kronor. Detta innebär att bidragsprocenten *faller* ju mer anläggningskostnaden överstiger 3 300 kronor.

Det andra systemet handhaves av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och innebär att till anläggning, gemensam för minst fem fastigheter, bidrag kan utgå med hänsyn till *två faktorer*. *Den ena* är *vattenkostnaden*, vilken med mindre variationer står i direkt proportion till anläggningskostnaden. Är denna kostnad låg, utgår inget eller endast ett ringa bidrag. Är den däremot hög, utgår ett procentuellt stigande bidrag, dock att det icke får överstiga 75 procent av anläggningskostnaden. Därjämte har vid bidragstillämpningen införts den maximeringen, att bidrag icke utgår på kostnad, som överstiger f. n. 1 900 kronor per invånare inom det av anläggningen betjäna- de området. Detta innebär i praktiken, att bidrag i vissa fall utgått med belopp motsvarande 6 000 à 8 000 kronor per fastighet (beroende på boendetätheten). Emellertid inverkar även *den andra* faktorn, nämligen *den ekonomiska bärkraften* inom den kommun, där anläggningen utföres. Denna bedömes efter antalet skattekrönor per invånare, räknat som medeltal för de senaste sju åren med bortseende från högsta och lägsta årsvärde. Ju större skatteunderlaget är, desto mindre bidrag utgår, och kommuner, vars medelskatteunderlag närmar sig 30 skattekrönor per invånare, är i huvudsak avskurna från bidrag. Genom penningvärdets fall stiger skatteunderlagen i kommunerna och därmed sjunker statsbidraget, trots att kommunernas ekonomiska ställning som regel inte förbättras på grund av ökat antal skattekrönor. Utgifterna växer nämligen i de flesta fall i ungefär samma takt som skattekrönorerna, och föga eller intet blir över för ökade insatser på nya områden. På grund av ökat antal skattekrönor blir alltså bidragen till gemensamma anläggningar mindre och mindre, och bidrag av nyss angiven storlek per fastighet torde knappast förekomma längre.

De båda bidragssystemen är rakt motsatta varandra. Från länsbostadsnämnderna kan man få intill 75 procent bidrag om anläggningen är billig,

men bidraget blir procentuellt mindre vid dyra anläggningar. Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kan man få bidrag först när anläggningen börjar bli dyr, men bidragsprocenten stiger i stället ju dyrare anläggningen är intill en gräns, som är ungefär tre gånger högre än vid länsbostadsnämndernas bidragssystem. I syfte att uppnå viss likställighet bör det enskilda bidraget höjas från nuvarande 2 500 kronor till 3 500 kronor per enfamiljsfastighet. Att slopa behovsprövningen för enskilda anläggningar är även motiverat.

Enligt nu gällande bestämmelser utgår statsbidrag till gemensamma anläggningar utan behovsprövning av de enskilda intressenternas ekonomiska förhållanden, under det att vid ordnande av vatten och avlopp till sådana enskilda fastigheter, där förutsättningar för gemensamhetsanläggning saknas, behovsprövning skall tillämpas.

Dessa bestämmelser gynnar tätbebyggelsen under det att befolkningen i glesbygderna kommer i en ogynnsam ställning. Förhållandet är ju nämligen detta, att många planerade gemensamma anläggningar icke kan utföras på grund av de stora avstånden. I sådana fall återstår endast att genom länsbostadsnämnden söka förbättringslån med räntefri del, varvid avslag tillämpas därest sökandens beskattningsbara inkomst överstiger 5 000 kronor.

Det är icke några enstaka fall att planerade gemensamma anläggningar icke kan komma till utförande på grund av glesbebyggelsen utan i lappmarkssocknarna är antalet stort. Inom en av lappmarkskommunerna, Malå i Västerbottens lappmark, där ett 20-tal utredningar angående vatten och avlopp till olika byar utförts, har det visat sig att flertalet icke kan komma till utförande, enär kostnaderna på grund av de betydande avstånden mellan gårdarna blir alltför höga.

Med stöd av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av nu gällande bidragsbestämmelser vid anläggning av vatten och avlopp, varvid det bör prövas, huruvida icke det nuvarande enskilda bidraget bör höjas samt om icke detta bidrag, i likhet med vad nu är fallet i fråga om bidrag till gemensamma anläggningar, icke bör vara underkastat behovsprövning.

Stockholm den 24 januari 1956

Uddo R. Jacobson

Gösta Skoglund

E. Oskar Akerström